

B VISCOLUL **REVISTA LITERARA**
VIS **Q** **CO** **R** **LUL** **A**
 DIRECTOR,
 Proprietar și Red. responsabil
 IRFAN FEUZI

Redacția și Administrația : Str. Școalei No. 5
 Silistra - România

CONTINUTUL:

O personalitate în lumea turco-tătară	Irfan Feuzi
Mevlud Nebevi	
Ketme balam ayıptır	Hamdi Keray Bay
Dor de patrie	Ilias Mirza Ali Aytar
Cemiyet hayriye	Bora
Türkiye havadisi	"
İçki ile mücadele	Hafuz Latif
Çaş keday-le bir yolcu arasında	Deryadil
İlmu İrfan	Bora
Acı hakikatlar tatlı emeller	askeri müftisi İslâm Ali

Tipografia „D U R O S T O R.” Silistra

B O R A**(V I S C O L U L)**

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ

IRFAN FEUZI

Director propr. și red. responsabil

Abonamente anual:

În țară lei 200, în străinătate lei 300

0 PERSONALITATE**în lumea Turco - Tătară**

Astăzi, când pretindem că civilizația și cultura și-au atins apogeul, când s'a săpat un abis adânc între concepțiile moderne și cele trecute ale strămoșilor noștri despre drepturile neamurilor de a viețui în state de sine stătătoare, în concertul armonios al celorlalte națiuni, faptul, că unele unități etnice, departe de a se bucura de libertatea, la care au tot dreptul, sunt ținute încătușate în lanțurile sclaviei de cnuturi inflexibile constituie o pată de rușine, ce pălește enorm strălucirea aureolei de pe fruntea omenirii, întunecând-o.

Totuși, mulțimea anonimă, impilată, neavând posibilitatea să reacționeze în masă, căci ar fi prea primejdios pentru existență sa individuală, autorizează pe cei mai dotați din membrii ei să ridice glasul în numele colectivității din care fac parte, cerând respectarea drepturilor lor seculare, de către cei cari le-au călcat în picioare, ca niște cârpe imunde, fără uici o remușcare de nelegiulrea săvârșită.

Cei însărcinați cu misiunea de a face cunoscute umanității întregi, doleanțele poporului lor, trebuie să fie în posesia unor calități excepționale, fără de care acțiunea lor se reduce la nulitate, ori cât de mari ar fi sforțările pe care le depun în direcția realizării țintei urmărite.

Una din acele personalități eminente, care-și câștigă simpatia și încrederea conașionalilor săi, și se impune cu vigoare neasemuită celorlalte neamuri, prin entuziasmul și ardoarea cu care susține tezele propuse, este, indiscutabil, domnul DJAFER SEID - AHMET, leaderul mișcării pan turco-tătare din cele trei continente: Europa, Asia și Africa.

În urma giganticelor sale perseverențe pentru a sădi în inima Turco-tătarilor naționalismul constructiv și creator, ideea, de luptă pentru reconstruirea statului liber Crâmlin, a câștigat un teren întins, adepții ei numărându-se azi cu milioanele.

Pentru a ajunge la acest rezultat fericit, pentru a deștepta conștiința națională a Crâmlenilor și pentru a realiza miracolul ca inimile lor să palpate în acelaș ritm pentru aceleași aspirații, d-l Djafer Seid-Ahmet a desfășurat o intensă activitate multilaterală, neprecupețind nici energie, nici grele sacrificii materiale.

Prin minunatul său dar de a vorbi și de a convinge masele, a lăsat amintiri neșterse în sufletele publicului auditoriu din capitalele diferitelor state europene, unde a ținut numeroase conferințe, având ca subiect de tratare drepturile sfinte ale Turco-tătarilor asupra Crimeei. Eforturile sale oratorice au fost recompensate cu aplauze furtunoase din partea asistenților ce au fost vrăjiți îndată de arta conferențiarului, cât și de incomparabila putere a elocinței sale.

Talentul său scriitoricesc s'a manifestat printr'un număr considerabil de compoziții literare, de predilecție schițe și nuvele. în care cu un admirabil simț de fin observator, servindu-se de o imaginație extrem de vie evocă într'un stil mișcător viața patriahală din trecutul Crâmlenilor.

Opera sa magistrală, privită în totalitatea ei, alcătuiește o gigantică frescă, de o neprețuită valoare, din epopeica viață a Tătarilor.

Scrierile sale de un dramatism zguduitor, sunt străbătute de dulcele fior, ce-l simte autorul, când, în extaz sublim, admiră faptele mărețe ale strămoșilor noștri.

De proporții mult mai vaste este activitatea sa politică, în strânsă legătură cu cea oratorică.

După ce și-a fixat principiile de conduită, făcându-se purtătorul de cuvânt al dezideratelor naționale turco-tătare, a luptat din răzputeri, cu scrisul și cu vorba, pentru materializarea lor.

După ce s'a frământat ani de zile pentru a salva Crimeea de temnița țarismului distrugător, acum își continuă cu vehemență sportivă, inteligenta-i guerilla împotriva secerei și a ciocanului bolșevic.

Ideea fundamentală, ce-l călăuzește în faptele sale, este reînvierea și reconstruirea Kirîmului, ca stat liber și independent, bazat pe cele mai pure principii naționale.

O mare parte din opera propusă este realizată. Rămâne, totuși, de rezolvat partea cea mai dificilă din tot planul construcției. După ce spiritele au fost educate și pregătite în sensul marilor imperative, trebuie să urmeze trecerea la îndeplinirea faptelor palpabile, care să culmineze prin victoria finală.

Activitatea domnului Djafer Seid-Ahmet, privită în tot ansamblul complexelor sale divizuni în direcții diferite, prezintă o surprinzătoare unitate caracteristică

numai genților, unitate de o absolută necesitate pentru ducerea la bun sfârșit a unei acțiuni atât de grele, căreia și-a consacrat toate resursele sale intelectuale și materiale.

Noi, colectivitatea turca-tătară din România, urăm temerarului luptător, o izbândă cât mai deplină, în sforțările pe care le depune pentru dobândirea și recunoașterea independenței Crimeei.

Irfan Feuzi

Mevlud Nebevi

Mevlud nebevi munasebetile, sancag'ımızın Kadısı Bay Feuzi İbrahim, Silistre kasabasının „Bayraklı“ cemaat kebirinde irad itmiş olduğu nutkun aynı :

Muhterem cemaat kalbi, dini, imanı, ihtikadı temiz, pak olan muhminler ve muhmineler: Bu gece, yer yüzündeki müslümanların en büyük gecelerinden biridir ki, çünkü bu gece, bundan bin üç yüz altmış sekiz sene evvel, rebiyul evvelin on ikinci pazar ertesi gicesi, sabaha yakın, Mekkeyi Mukerremede, Bezaz sarayı dinilmekle maaruf olan mahalde, hazret Muhammet dünyaya gelmiştir. O vakit şarktan garbe bir medeniyet, bir nur, bir hakikat geldi. O vakit âlem başka âlem oldu. O vakit binlerce senelerden beri akan sular durmuş ve binlerce senelerden beri yanan ateşler sönmüş ve kâbedeki putlar kırılmıştır.

Hazret Muhammet asil bir âileden zuhur etmiştir. Pederi Abdullah — bini — Abdul Muttallib, validesi ise Amine binti Vehbetir. Hazret Muhammet dünyaya geldiği vakit pek çok mucizeler vaki olmuştur. Bu mucizeyi kütüb semaviyede gören, zamanın ulemaları hazreti Muhammedin doğduğu gününü anlamışlardır.

Mekkeyi Mukerremenin havası gayet sıcak olduğundan orasının eşrafı küçük yavrularını büyütmek için havası temiz ve serin olan mahallere gönderiyorlardı.

Bir gün havası e-yi olan köyün kadınları Mekkeyi Mukerremeye süt evlâdı almak için hazırlanırlar, bunların arasında gayet fakir ve devesi zaif bir kadında bulunuyordu ki oda hazreti Alime idi.

Kadınlar birlikte köyden çıkarlar, kazreti Alimenin hayvanı zaif olduğu için pek geride kalır. Diğerlerinin hayvanları kuvvetli olduğu için vaktında Mekkeyi Mukerremeye erir ve zenginlerin çocuklarını alır ve mesruren avdet iderler. Bunlar çıkarken hazret Alimedede bin bir meşakatile Mekkeyi Mukerremeye erir. Kendileri ile beraber zevci dahi bulunuyordu. Birlikte pazar yerine varır: ne görsün, hiç kimse yok! Meyûs ve mukeder pazar yerinden dönerken, yolda Abdul Muttalibe rast gelirler. Bu onlardan sorur, bunlarda ne için geldiğini söylerler. Abdul Muttalibte: ben de bir yetim çocuk var, babadan öksüz, anası fakir, eğer almak isterseniz ben biraz yardımda bulunurum der. O vakit zevci ile zevce bir birine bakışırılar zevci hazreti Alimeye dirki git bak.

Bunun üzerine hazreti Alime hazreti Muhammedin doğduğu haneî sadete gider, içeri girer girmez, hoş bir koku, yani bir rayhahı tayyibe his ider. Hazret peygamberin validesi Amine çocuğu gösterir. Hazreti Muhammedi eline alır almaz, kendisine başka bir hal olur; memeleri süt ile dolur; çocuktan ayrılmak istemez; çocuğu kucasına alır ve validesine süt evlâdı alacağını söyler. Validesi gözlerinden öper ve teslim ider.

Hazreti Alime zevcın yagina varır ve Abdul Muttalib ile meseleyi hal iderler. Ve çok durmadan köylerine avdet iderler.

Yola çıkar çıkmaz pindikleri deve gayet sūrahatli ve hızlı yürümeğe başlar; şöyle ki bunlardan çok ev-

vel hareket iden diğer arkadaşlarına erer, ve onlardan evvel köylerine varırlar. Bunu gören arkadaşları, 'şaşar ve hayret iderler. Böylece hazret Muhammet hazreti Alimenin yağında büyür ve bir kaç sene geçtikten sonra validesine getirup teslim ittiler. Mamafi hazret Muhammet validesinin yağında büyürken ondanda öksüz, yetim ve mahrum kalır.

Hazret Muhammet anadan ve babadan yetim olarak bin meşakatile büyümeğe başlar.

Hazret Muhammet genç iken „el emîn“ lağabile telgib olunmuş ve insanların teveccuhunu kazanmış idi.

Meektepte tederruz itmemiş ve tahsil yüzü görmediği halde büyük bir dinî meydana getirmesi muhcaat bahiranesinden ileri gelmiştir.

Hazret Muhammet hazret Hatice ile evlenmiş ve onunle birlikte çalışmıştır.

Hazret Muhammede vahin iptidasi „ikre“ yani oku ile gelmiştir; binaenalleh islamiyın iptidasi okumakle başlamıştır.

(Mabadi var)

Teşekkür aleni

Dobrucanın her köşesinden ve hâlta pek çok dışarı memleketlerden pek samimi ve pek kalbır tebrkler kabul ettim. Binaen aley böyle hisyat milliesi taşkın bir millet paydar olacağına ümüd Kavi ile Kanaat Tamem vardır. Yaşasın bu millet der, ve Kalbiminin derin köşesinden zuhuri den pek samimi ve candan Teşekkür iderim ve ankaribus zeman emelimize maksadımıza ve arzumıza nail olmamızı censabu yezdenden talâb ve niaz ellerim.

Irfan

KETME BALAM AYIPTIR

*Şaytan üyi canım kızım, mektep degen, nekerek
Aslı canım kız-balaga oku, yazu nekerek?
Karındaşka, kiagitke yazık bır kopten kop togerek
Ozide tap Akmeşitle, koyımızge pek erek.*

*Bo yıl, şonda ketme kızım! Anaycığın cılatıb
Binlermen para masraf etup babaynın cebin sualtıb
Otur uyde, kur kerianı ketenlerin agartıb
Aytkanımdan çıkmı balam, kalka yuzum kızartıp*

*Saga baksak sen okunu uşatasın surekke
Jimnastik di, sağlamlık di, tırmaşasın terekke
Vaz geş balam kunnu coıma bu kereksız tilekke
Bizler seni nişanladık, pek zengindep erikke.*

*Ustundeki kigen urban birmarşke kaftanı
Suret yasap keşiresin aynı, yılını, aştanı
Ei hak tanrım buzuldıda, kızlarımız erımız ?!
Iarın ahret kunu yoktur bızın yatar yerımız*

KIZI CEVAP BERE

*Ahl... İesırlık devrinin kul-kurbanı anayım!
Senin için cehennemde otlarga men yanayım!
İanlaşasız, aldanasız, kucur laflar oytasız
Zemaneni anlamaysız; yuz yıl artka kaytasız.*

*Bezdiresız sizlar meni şu nişanlav sozımen
Menligimni satacaksız uç, beş nagış bezimen
İş bireunız karamaysız maga süygu kozumen!
„ ketme balam! “ deb, aitasın aslı kimnin yuzumen,*

*Men ketermen ayl babama, potugum yok o alsın!
Bondai eski bilgileri ciuyeb cebine salsın
Zemaneni babam endi anlamalı, bilmeli
Sız anaylar nafle akızgan koz yaşların silmeli.*

*Bilestizmi anay, bizler ne kunlerde yaşaymız ?
Haksız yerde kul etile, naşle kotek aşoymız,
Curtumuznın okmegimen el ecnebi tok bola
Bizlerdeki cigitler bir sebepsiz yok bola*

*Omurumın son gunnecik okuyacakman anayım!
Men ketennü mektebimde tokıyacakman anayım!
Bolsa benim nişan toyım mektep ışinde bolsun
Bo turuşum, gur gençliğim bilgi oğrunda solsın*

*Oku uşun beş kit'anı cayav curup şıgarman,
Caillikni, haksızlıkni temelinden yıkarman.
Anaycıgım okumaga ketecekmen, ketecek,
Bo KIRIMNI bir top şeşek etecekmen, etecek!*

Hamdi Keray Bay

DOR DE PATRIE

*M'a cuprins azi dorul sfânt
Dor de patria robită,
Şi în hohot ureau să plâng
Patria, prea mult iubită...*

*Dorul m'a cuprins de tine,
Patria scumpă „Crimee”...
Plânge inima în mine
Chipul tău frumos de zee...*

*Tu...Crimee...sfânt pământ
Zaci în lanşuri ferecată,
Şi feciorii tăi îşi plâng,
Soarta ta cea blestemată...*

*Te-a'nhăţat în jugul greu
Şi în lanşuri te-a legat
Rusul făr'de Dumnezeu,
Bolşevicul blestemat.*

*O! Crimee... sfânt pământ,
Patria noastră iubită,
Nu mai plânge... în curând
Te vom face fericită...*

Ilias Mârza — Ali Aytar

Cemiyet Hayriye

(MABADI)

Madde 25 — Meclis idarenin meclis umumiye arzidecegi senelik esaplar bir afa evvel üç mutahassis tarafından tetkik idilir.

Madde 26 — Meclis idarenin bir sene zarfında yapmış olduğu bütün muamelatı, heyet teftisiye tarafından teftis olundugu raportun munderecatı meclis umumî nazar dikkete almak lâzımdır, [Eger bunların raportunda nizam namei esası akâmîne mugair bir cihet görölürse meclis, yane heyet idare maahâza ve mes'ul tutularak muhakim adliyeye bildirilir.

Madde 27 — Meclis umumide [muzakere olunan bil cumlemevat ekserizet mutlaka ile karar verilir. Yalnız bu nizam namenin tadil ve tebdili azayı hazirenin sülüsani ekseriyetine muhtaçdır.

Madde 28 — Meclis umumide bil cumle karar rey aleni ile olacaktır.

MECLİS İDARE

Madde 29 — Meclis idare, iştimai umumî tarafından dört sene için muntahap yedi azadan murekkeptir. Meclis idareyi teşkil iden yedi aza kendi aralarından bir reis, bir kâtip, ve birde kasiyer intihab iderler.

Madde 30 — Reis bil cumle cemiyetin muamelâtın mercı ve timsali dir ve bütün evrakları imzalar ve istidalara şer verir.

Madde 31 — Reis bulunmadığı zaman aazadan en ihtiyarî riyaset ider ve reysin vazifesini görür.

Madde 32 — Reis eyyet idarei davet itmeden 2000 lei kadar bir meblağı testik ide bilir. Reis istediği vakıt eyyet idarei davet ider.

Madde 33 — Kiatib cemiyetin umur tahrirat muhaberatin ve cemiyetin bütün evrakını kabul eder muafazası ile muazaf ve mukelleftir.

Madde 34 — Kasiyer, iahut sandık emini, Kasiyer cemiyetin muamelât esabiesini ruhiyet ve icra eder ve bu husustaki evrakları tertip ve tenzim ider ve bilcumle varidatını ahz ve kabul ider.

Madde 35 — Kasiyer cemiyetin kasasında 5000 lei kadar para tutabilir, fazlasını 24 s a a t zarfında „Banka Nasyonala“ yatırır.

Madde 36 — Bankadaki parayı çekmek için, reis'in imzasi suret kat'iede lâzımdır. Eger 5000 lei den fazla olursa meskür parayı çekmek için heyyet idaresinin kararı lâzımdır.

Madde 37 — Kasiyer, kasaya aid olan bütün defterleri, yani resmi defterleri tutmak ile mükelleftir, ve aynı zamanda aazayı umumiden alınacak vergileri tasil itmek yine kasiere aittir.

Madde 38 — Meclis idareyi teşkil iden yedi aazanın bütün muamelât'ten mesûl dırler.

Madde 39 — İç bu nizam namenin tebdil veya tagiri iştımayı umuminin kararı ile olur.

Madde 40 — Meclis idare iştımayı umumiyye bir sene zarfında yaptığı işleri bir laiha ile bildireceklerdir. İştımayı umumi senede bir defa toplanılır. Eger meclis idare, lüzûm ve ihtiaç görürse bazı ahvâl feukalâadeden dolayı iştımayı umumiyyeyi davet ider.

Madde 41 — Meclis idare aazası bilâ ücret yani fahri olarak ifayî hizmet ider, yalnız tasildar yani kasiyer için munasib bir maaş virilir. Meclis idare sene başından bir ay evvel bucesini tenzim ve tertip ider.

Madde 42 — Cemiyetin kendine mahsuz bir dairesi olacaktır.

(Mabadi var)

Kahire (Mısır) 10 İunie 1938

Ildaşımız bay İrfan Feuzi

Emel, Milli yol, Milli Bayrak, yaş Turkestan, Şimali Kafkasia medjmualarını dikketle takib iderken, „Emel“ medjmuasında, Mart ayından itibaren çıkarmaya başladığınız „Bora“ isminde resaleniz gözümüze ilişti.

Vaktin münasebetli bekleyisinde milli ve dinî bir gaye ile yegâne medjmuamıza eş olmak üzere çıkan bu kıymetli medjmuanızı candan kutlularken, her basılan nusha devam idilerek gönderilirse biz „Yaş istiklalcılar“ bundan istifade itmiş olacağız.

Sonunda milli vazife tanıdığımız işimizi; Kendisini ciltleterek, Mısırın büyük kidivi kutuphanesine bazı milli kitaplarımız gibi geçirerek ifa itmiş oluruz, ve ilmi membalarda eserlerimiz bulunmuş olur.

Himmetiniz oğruuda tefevvuk iden mecmua sarsılmaz imanle sarılı olarak, milletimizin sizladıcı yaralarını kolaylikle kapatmak kuvetini taşımasını Tanrıden dileriz.

Yaş istiklalcılar

Tokioda camii şerifinin resmîküşadı.

24 Mayıs 1938 tarihinde Tokioda, yani Japonya'nın paytahtında, japon islâm cemiyeti tarafından pek mutanetle surette camii şerifinin resmîküşadı yapılmıştır.

Bu merasime Japonların imperatoru ve memleketinin müslüman kadısı ve Yemen padişah hazretlerinin üçüncü oğlu prens Seyfüsselâm Huseyin hazretleri dahi bulunmuşlardır.

Merasime 500 kişiden fazla Murahas iştişerek etmiştir. İki rekât namaz kilindikten sonra, dualar edilmiş ve sonra camii şerifin bahçesinde hazırlanmış olan büyük bir sofraya tertib edilmiştir. Bu sofraya japon hükümet vekili sıfatile Markiz kidu, Tokyo şehiri namına kubaşisan, Yemen vekili prens Seyfüsselâm Huseyin, Mısır devleti vekili sefir Abdul-vahab Daut Bey, İbnisuudiye vekili İngilteredeki sefiri Halız Vahab Paşa, İran vekili

sefir Şibany, Ahzar vekili Mısır sefaretinin kâtibi Abdul Fuad Bey, Japonya müslümanları namına Hacı Inumoto, Hindistan müslümanları namına profesör Barlos, Çin muslumanlarının vekili Vön—oz—lan, Mançuko müslümanlarının vekili Diçican, İdil-ural türk-tatar müslümanlarının dinî vekili Hazretü Şemhuny, Irak şark İdil-ural merkezinin mahsus mumessili Ahmed-şah efendi İzzetullah, kuba Hindistan tarafından Mester efendi. Merasimdeki nutuklar japonca, arabça, türk ve tatarca söylenilmiştir.

Bu munasebetle, Japonya'nın paytahtında 500 milyon balık müslümanların murahaları görüşmüş ve dinî ve milli meseleleri muzakere etmişlerdir. Camii şerife muftasıl büyük bir müslüman mektebinin resmî-küşadinida yapmışlardır.

Türkiye Havadisı

Bir Mart 1938 tarihinden „Universul“ gazetasının virdiği malümate nazaren bu gün Türkiyede yaşayan 6240 adet Türk 100 den fazla yaşta bulunmaktadır. Bunlardan 30 adedi 150 yaşında ve en ihtiyarında 157 yaşında olup bugün Anadoluda El Aziz dinilen mahalde yaşamaktadır. Şöyle ki bundan 110 sene evvel Yunan ve Türk harbine iştirak etmiş, kezâ yine bu şahz Kırım Harbine girmiş Sırb isianını yatıştırmak için gitmiş bu gün tarihi bir insan gibi yaşıyor. Bu ihtiyarın dişleri sağlam, gözleri görüyor, aklı yerinde, yalnız kulakları ağır işidiyormuş.

Bu kimsenin hayatı gayet sade, gıdası ise yalnız süt ve iogurtan ibaret imiş ve gicede 4 saatten fazla uyku uyumiyormuş. Keza ona yakın bir köyde halası sağ ve Türkiyenin en ihtiyar Kadını imiş.

Bu 6240 Kişide 3985 şî Kadın ve mütebakisi ise erkek. Bunların böyle uzun ömür yaşamalarının sebebi ömürlerinde içki içmemiş, alcool kullanmamış, maalâyani ve lezâis nefsanie ile vakit geçirmemiş gayet muntazam bir hayat geçirdiklerinden tolayı bugün o yaşta bulunuyorlar. Yedikleri gid'a ise yalnız süt ve yogurttur.

Bora

İçki ile mücadele

(geçen makalenin mabadi)

Gençler; kardaşlarım, dikket idiniz, dinleiniz, belleiniz, evlatlarım, size bir baba gibi, bir ihtiyar gibi, bir hoca gibi yazıyorum.

Gençlik; vakar, ve haysiyet ve edeb dairesinde olmalıdır. İçki ile şenlik yapmak, vakar ve haysiyetini mahu etmek demektir. Buna dikket id'nik, bu maskaralığı yapmayınız, içkinin adına lisanşerihatte „*ummul habayis*“ dinilmiştir. Bunu hazret peygamber özlemiştir. Yani ummul habayis demek, habis olan, fena şeylerin anası demektir. Nekadar fenalık varsa o doğurur, ve ondan doğar. Ez cumle: insanlar arasında cekişmeler, düğüşmeler, kavgalar çıkaran, ve o sebeple cinayetler, zulümler yaptiran, insani katil iden, kendi gibi insanları öldürten, küfür ittiren ve o küfür^m sebeble kadınlarına zina muameleri yaptiran, çocuklarına rusva ettiren hep içkidir.

Bundan maâdâ içki içen insanların ciğerleri delik, deşik olub, barsakları burüşür, çürür, midesi bozular, sinirleri sakatlanir, başından akılı, elinden malı gider, fakir ve sefir kalir, çocukları ekserya türlü, türlü hastalıklara maharus kalir, daha doğarken bir çok hastalıklara lâyük olarak doğar.

Sihet bedeniyeden mahrum ve muhteluşuhur bir alde dünyaya gelir.

İşte böyle; insanın başından aklını alan, elinden malını mahu iden, cebinden parasını çalan, insanlar arasında maskara yapan, haysiyetten düşüren, çocuklarını aç ve bi ilaç bırakan, ilel ve emraze mustait kilan hep bu içkidir. Binaenalleyh buna lânet itmek ve ondan teube eylemek lâzimidir, vacibtir.

Teşşekur olunurki Mecdiyemizde yemin billâh iderek içkiden el çeken, teubekâr olan, bir kaç vicdanlı kimseler vardır. Bu adamlar tabihi içkinin fenalığını anlayarak ve yaptıklarından mahcub olarak teube ve istikfare duşmuşler ve bu suretle ʔayaşlıklarına hatime çekmişlerdir, yani bil külliye içkiyi terk itmişlerdir. Gönül istiyor ki cenabi hak kalanlarında insaf virsinde, tâib ve mustagfer olarak içkinin terkini hazreti Allah onlara nasib ve mukkader buyursun.

Amin !

Hafuz Latif

Mecdiye 10 Haziran

KARDAŞIM,

Sakin futur etme, dunyanin keyfinize göre dönmediginden zerre kadar incinme, arslanlar gibi gökre, göksini ker, sabırlı ve sebatli olursanız, inşallahütaallâh, ileride işiniz eyi olur, Ismail Gasparanskide ilk „Tercuman“ i çıkardığı zaman çok müşkülâte ogramış ve çok didikodulara kalmış ve çok sıkıntı çekmişti, hattâ hanimile beraber çalıştilar, haniminin nesi varsa, hepsini fedakârâne sarf ettiler, netice itibarile büyük muvafa kiyetlere nâil oldular; bugün nam alisini dillere destan ve hair han millet olarak bıraktılar.

Dayan, sabır et, sakın isini bırakma, ne dıse desinler, bir gün gelecek takdir ideceklerdir.

Finlanda müslümanlarının kendilerine mahsus bir çok gazata ve mecmuaları vardır. Muslumanlar arasında bir birlerini kucaklayarak, memleketlerini cennete çevirmişlerdir.

Sâiniz meşkür olsun kardaşını.

Hafuz Latif

Caş keday-le bir yolcu arasında

C. K. Şefac söktü ey kardaşlar!
Gel verelim el ele,
Yol verir dağlar, taşlar
Biz koşarken emele

Y. Acelen nedir kardaşım?
Halka verdin velvele
Maksadin ne, ah yoldaşım?
Anlaşalım, gel hele

C. K. Engeler aşacağız
Kuvvetini ver ele
Helbet ulaşacağız,
Bu azimle emele

Y. Emel nedir? açık söyle
Koşmak lâzım nereye?
Ande ulaşırtız,
Benzeyerek biz yele.

C. K. Emel nedir soruyorsun,
Bunu eyi sen belle
„Kirim“ bizim emelimiz,
Kurbanız biz emele

Y. Gaflet etme, görürsün sen
Baksan dikket gözüle,
Cennetten bir misaldir o
Kevser gibi suyule

*C. K. Cenetten bir örnek almış
Deryadil! bak şu bele
Önmüşde, öyle yaratmış
Canım feda o ile*

*Y. Allah seni kavuştursun
İakın günde oninle
Emeldaşlar çok gün görsün
Kucaklaşıb „Emel“ le*

Deryadil

I L M U İ R F A N

İslamiyetin en büyük prensiplerinden biride İlm ve İrfandır. Binaenaleyh, İrfan hakiki yalnız uzaktan uzaga hayal vemeyal görebildiğimiz şeylere dair malûmat mukemmele hasıl itmek degil, belki her gün, her saat ve hattâ her dakika gözümüze çarpan küçük ve büyük şeyleri bilmek lâzımdır. Hakikatı taharri itmek fitret beserdeki ulviyete delil olduğu gibi ana vusulda ruha, yine ruhanî vasfile târif ide bilecek bir safa verir.

İlmın; her şeyden, her cihetle aflat olduğu fikir ve zihu beşery pey yadimdenberi tenvir itmektedir ki bu fikir cıtden pek ali bir hakikattır.

Bu hakikatı şerihat islamiye bundan üç yüz şukadar sene evvel müslümanlara ayat ve ehadis ile bildirmişti ki ilme sarılınız tahsil ilim idiniz; okumak erkek ve kadın için farzdır.

„Beşikten lâhte kadar okuyunuz“, hadis şerifeleri

ilmın nekadər büyük ve nekadər kıymetli olduğunu bildiriyor.

Edvar maaziye de müslümanlardan pek çok alimler, mutefenliler, mutâhass'slar yetişmiş idi.

Bu gün bunlardan pek az kaldı, çünkü müslümanlardaki ihtikat zayıfladıkça ilimde o nisbette geri kaldı ve bu sebepten dolayı müslümanın yer yüzünde hürmet ve itibarları azaldı. Zira bir milletin kurreyi ertida şeref ve haysiyeti daha doğrusu hayat ve memarı ilm ile kaımdır. Mamafı bir millet ancak ilm ve marifet ile terreki ıder ilm ve marifet ile şan ve şeref kazanır; meselâ: Mecdiyeli merhum ve mağfur Omer efendinin kızı ve köstenceli avokat Fahreddin efendinin hemşiresi bayan Nəzmiye. Dobruçada bir tane olarak yetişiyor, çünkü bu güne kadar darulfununden mehzone bir kızımız yok ıdı. Buna nekadər şeref, nekadər ihtibar verilse yine azdır. Bılâkıs cail bir insana nekadər süs, nekadər unvan ve nekadər şeklini ve kıyafetini deniştirse yine o cail, yine o ahmaktır. Binaberin cail bir kimseden ne vatan, ne millet, ne dünya ve nede ahret istifade idebilir.

Mamafı bilen ile bilmeyen bir olmadığını, okumuş ile okumayan hiç bir vakıt bir tutulmadığını, görün insanlar ilme suret kathiyede sarılmışlardır. Hususile bu memlekette marifet gayet ileri gitmiş, ilmın kıymet ve faziletini müslümanlardan başka herkes takdir itmiş, yaşamak ilm ile kaım olduğunu anlamış ve bugün Balkanlarda ilmi en yüksek Romanya hükümeti olduğunu bildiğimiz halde biz bu fursattan istifade edemedik ve idemiyoruz, sat ezarca teessüf.

Bu gün Avrupada ve muterrekı bir memlekette yaşadığımız halde bizim bu yaşayışımız ise Afrika'nın en orta yerindeki yaşayan insanlardan hiç bir farkımız

yoktur,

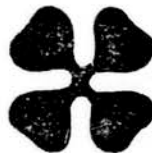
Biz hilkatte ve yaradılıŷta gayet zeki ve fetin bir milletiz, lâkin bunları kühne, batac ve bask yerlerde mahu ve periŷan idiyoruz. İlimden uzak kaçan ve ilim lezzetile muteleziz olmayan bir millet burada yaŷayan Türk ve Tatar milletidir. Buna sebep olan islamiyet degildir. Bilâkis islâmiyet teşvik idiyor, islâmiyet davet idiyor, islâmiyet emir idiyor. Islâmiyetin bu prensiplerine vakif olmayan, islâmiyeti yakinen tanımayan müs-lümanlar kara cahil olub kalıyorlar. Dünyada eza ve cefa mihnet ve meŷakkat içerinde yaŷıyorlar,

İbadet ve taat yine ilim ile kaımdır, binaenalleh dünya ve ahret ilim ile kazanılır. Hiç bir tahsili yok hiç bir mektepte tederrus itmemiŷ, ilimden mahrum olan Dobruca müslümanların hallerini hacimak ve düşünmek lâzımdır. Cıalanmamıŷ bir kafa, nur girmemiŷ baştan bir fayde hasil olmaz. Binaenalleh en büyük fenalık cahaletten gelir. Fenalığın önünü almaktan evvel cahalettin önünü almak lâzımdır, [çünkü okumuŷ kimseden hiç bir vakıt fenalık gelmez, bilâkis iktisab ilme başlar başlamaz beni nevine ve hem cinsine faydesi dokunur, mamafi marifet mahz ruhdır. Muarifsis insan meyyiden baŷka bir ŷey degildir.

Bu hakikatı bize islâmiyet, kuran, ve bu hakikats bize hazret Muhammet bildiriyor.

Islâmiyete sarilmek demek, islâmiyetin en büyük prensiplerinin ahkâmına sarilmek demektirki oda **ILMU IRFANDIR.**

„Bora“

ACI HAKIKATLAR, Tatlı emeller

1910 senelerinde bu unvanle yazilen ve türk diyarının muharrer aazamî olan merhum ve magfur *Murad Bey-yin* bir eserini mutâlâa eylemek şerefine nâil oldi idim. Ben öyle uzun boylı yazı yazan ve kitab mutalâasında bulunanlardan olmadığımı ihtiraf iderken, gaflet uykusuna yatanlardan olmadığımıda söyleye bilirim.

Binaenaleyh az çok okudüğüm kitablara arasında millî duygunun en büyük zevkını merhumın vehal hazır muharrirlerinden *Mirza Bala Bey-yin* kitablarından almış olduğımı anlatabilmek için müşahadat ve mesmuatime dair bazı şeyleri kariin kiramin enzar mutalâasına vaz idiyorum ki kusurlarımı husun niyetime bağışlamalarında rica iderim. *Mevzu*: Hakikat burhanları arayarak yazı yazan muharrirler, o hakikate vasıl olabilmenin yollarını gösteren klavuzlar, bir milletin üzerinde milliyet hüsnün tedbikî arayan milliyetçiler, millete milli ananeleri bildirmek ve o ananelere riayeten yaşatabilmek için çalışan mefküreciler ve idealist olarak yaşayan nice fedakârlar ve millet kurbanları var ise de, ben bunlardan tapıma' en muaf k bulduğum merhum *Murad Bey-in* ve hal hazır yazıcılarından *Mirza Bala Bey-in* tahriratından bas iderek ve bu iki kıymetli şahsları yan yana tutuyorum.

Bence bunların düşünceleri, görüşleri, anlayışları, usulları, üslubları, tasvir ve tesvibleri, lugatları, suret iştimaleri, cumleleri, tarz tenzımları yek digesine çok muafik ve mutabık dimektir,

Murad Bey-in kitabının her faslında meselâ: gönül arzu iderdi şu şey şöyle olsa idi deye başlıyordu.

Bala Bey'in fasillarıda heman ayn manâyi ifade eylemektedir.

Bala Bey'in kitabı *Azerbeycan türklerinin kurtuluş için çalışan cemiyetlerin sarf ittikleri sahilerinin tarihi biographiesidir*.

Çalışma devresine giriyoruz; bolşevik idaresinde yaşayan milletlerden Azerbeycan müslüman türklerinin kurtuluş için tehsis ve teşkil eyledikleri cemiyetlerinin 25 senelik fahaliyetlerini enzar ammeye vaz eylemek tessavvurda bulunmuşlardır. Fakaf görüyorlarki, bu tesavvurlarını kuvveden file çıkarabilmek için ne zaman ve nede mekân musait degildir. Çünkü asıl fahaliyet sahasını teşkil iden vatan elan duşman elindedir.

Binaenaleyh fırka 25 senelik fahaliyetinin bulâsında yalnız siyasi ve ideolojik mücadele ve inkişaf merhalelerini tesbit ve tefsir itmekle iktifa eylemeyi zaruri görüb bu arzularının hasıl olabilmek hususındaki ağırlığıda memleketin diyerli yazıcılarından,

Mehmet Zade Mirza Bala Bey'ye havale eylemişlerdir.

Mirza Bala onların muharrirleri arasında *Resul Zade Mehmet Emin Beyden* sonra en diyerlilerinden bulunduğı Azerbeycan heyet tahririyesinin kitablarına yaptıkları mukaddimedden anlaşılmaktadır.

„MUKKADDIME“

Mirza Bala Bey şu suretle tarif ve tevsif olunuyor. O çekirdekten bir musavatçı, ebcetten bir istiklalci, mektep rahlesinden bir vatanperver, açık sözden bir muharrir, kızıl rus istilan üzerine, milli kurtuluş gençliğinden bir inkilabçıdır.

Mirza Bala milli istiklâl mücadelesinin ideolojik sahasında uyumaz bir bekçi mevkiyinde bulunması sayesinde ki, üzerine aldığı vazifeyi aazami muvafakiyetle basarmış ve yılmaz a s k e r i, bulunduğı

[[mabadi var

askeri müftisi ISLÂM ALI